RESPUBLIKINĖ BIBLIOTEKA

Europos LIETUVIS

Nr. 20 (2105) Londonas, 1990 m. gegužės 25 d. XLIII

SUSIDEGINĘS LIETUVIS DAR BUDAPEŠTO LIGONINĖJE

Iš Vilniaus gautomis žiniomis, gegužės 10 d., Vengrijoje, susideginęs Rimantas Daugintis atgavo sąmonę Budapešto ligoninėje, kur jis guli kritiškame stovyje. Pagal Viktorą Balmušą, TASSas apie šį įvykį paskelbė tendencingai. Anot TASSo, Daugintis buvo girtas, sudaužė mašiną ir nežinojo ką daro. Sūnus iš Vengrijos pranešė Lietuvos parlamento informacijos biurui, kad tėvo mašina sveika ir palikta TSRS-Vengrijos pasienyje, kur įvyko susideginimas. Spausdiname iš Budapešto gautą „Lietuvos Ryto" korespondento Stasio Maciulevičiaus reportažą apie skulptoriaus Daugintčio būklę.

KIEK GALI IŠTVERTI JAUTRI SIELA
LIETUVOS SKULPTORIUS RIMANTAS DAUGINTIS BUDAPEŠTO LIGONINĖJE

„Netikėjau, aš laimingas!" iš akių buvo galima spręsti, kai palatoje Rimantas pamatė šalia žmoną Daivą ir sūnų Marių.

Rimantas kol kas negali kalbėti, jam padeda žmona su sūnumi. "...Kaip gerai, kad Jūs šalia, tik jūs nors saugokitės" ... — galima suprasti iš Rimanto lūpų.

Šiuo metu Lietuvos skulptorius Rimantas Daugintis kritinėje būklėje, guli geriausioje Vengrijos karinėje ligoninėje „Honria Korhaz" Budapešte. Nudegimų skyriaus vyriausiasis gydytojas Andras Szaca paaiškino, kad nudegė 70-75% kūno. Kad tokiu atveju beveik neįmanoma išgyventi. Bet kiekvienas žmogus individualus ir tikėsimės stebuklo! O širdis Rimanto stipri. Reikia Rimantui dar 2-3 savaites ištverti, kad galima būtų daryti operaciją. Kol kas būklė pastovi, ji nei gerėja, nei blogėja. Vykdomas dirbtinis maitinimas, o šiandien ir dirbtinis kvėpavimas. Rimantas turi sąmonę. Žmona su sūnumi nuolatos su tėveliu ir padeda gydytojams suprasti Rimanto būklę ir norus.

Rimantas Daugintis mėnesiui vyko į skulptorių simpoziumą Vengrijos mieste Nyiregyhazoje. Tačiau iki Nyiregyhazos taip ir nepavyko atvažiuoti?!... Kokia priežastis?!... Mano manymu, priežasčių daug. Bet pagrindinė, tai šiandieninė situacija Lietuvoje, SSSR vykdoma blokada. Neatlaikė jautri menininko siela. Tolimesni įvykiai ir sėkmingas Rimanto gydymas leis aiškiau suprasti šį neeilinį įvykį.

Jo sveikutėlė „Lada" su skulptūromis ir suvenyrais prie Vengrijos pasienio Zahonėje dar laukia savo šeimininko. Mums dar nebuvo laiko, kada nuvykti į Zahonę ir apžiūrėti mašiną. Gal po to paaiškės nauji susideginimo motyvai.

„Rimantas buvo labai jautrus;" — pasakoja žmona Daiva, pati keramikė; — „jis niekada nesitaikstė su falšu, tarybiniu biurokratizmu nei darbe nei gyvenime. Jis nebuvo materialistas. Jam rūpėjo idėja, menas. Tai ką jis viešai, dar tarybiniais laikais negalėjo pasakyti, tai padarydavo savo skulptūrose". Jo skulptūrose — tai liaudies dainos, raudos, poezija, tai simbolių, metaforų kalba.

Rimantas Daugintis gimė 1944 m. Baublių kaime, Kretingos rajone. 1971 m. su pagyrimu baigė Lietuvos Valstybinį dailės institutą. Augo be tėvų. Visi dailininkai yra emocionalūs. Vienuose emocionalumas yra santūrus, lyriškas, kituose — spontaniškas arba esti ant jų ribos.

Štai ką pasakė Agnė Voleišytė apie Rimanto skulptūrą „Lakštingalą" (pagal Petro Cvirkos apsakymą „Lakštingala").

LIC

Medicininė pagalba Lietuvai

Didžiausia katalikų šalpos organizacija Amerikoje, Catholic Relief Services, sutiko padėti Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai (LKRŠ) parūpinti vaistų ir medicininių reikmenų Lietuvai.

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa, atsiliepdama į Lietuvos Sveikatos Apsaugos Ministerijos ir Lietuvos Medikų Asociacijos prašymą padėti Lietuvai šiame kritiškame blokados etape, įsteigė Medicininės Pagalbos Komitetą. Komitetas, kuriam vadovauja Brookdale Hospital Tyrimų Skyriaus viršininkas dr. Jonas Gintautas, yra sudaręs „Gyvybė Lietuvai" programą, kurios tikslas yra telkti ir Lietuvon pergabenti vaistus, medikamentus ir kitus medicininius reikmenis.

Katalikiškas moterų sambūris CARITAS, bendradarbiaujant ir pritariant Lietuvos Sveikatos Apsaugos Ministerijai, yra įgaliojęs Religinės Šalpos „Gyvybė Lietuvai" komitetą pravesti vaistų labdaros akciją Amerikoje. Vaistai bus gabenami į Lietuvą CARITAS ir Lietuvos Sveikatos Apsaugos Ministerijos žinion.

Religinės šalpos prašymu, Lietuvos Sveikatos Apsaugos Ministerija parūpino septyniolikos puslapių sąrašą „Reikalingiausių Medikamentų", „Gyvybė Lietuvai" komitetas kreipiasi į didžiasias Amerikos vaistų bendroves aukoti vaistus šiai ladbaros akcijai. Turimomis žiniomis, šiuo metu Lietuvoj labiausiai trūksta insulino ir antibiotikų.

Įvairios Amerikos profesinės asociacijos jau ateina į talką „Gyvybė Lietuvai" komitetui su patarimais ir konkrečia pagalba.

Dr. Gintauto pastangomis, Amerikos afganistaniečių grupė paaukojo „Gyvybė Lietuvai" virš 700 svarų įvairių vaistų ir reikmenų, kurie netrukus bus siunčiami į Lietuvą. Vaistų transporto, sandėliavimo ir dalinimo klausimais glaudžiai tariamasi su Lietuvos Apsaugos ministru Juozu Oleku ir CARITAS pirmininke Albina Pajarskaite.

Humanitarinė ir medicininė pagalba jau sėkmingai yra pasiekusi Lietuvą ir iš kitur — iš Austrijos ir Lenkijos. Lietuvių Informacijos Centro žiniomis, Danijos Raudonojo Kryžiaus delegacija, kviečiant Lietuvos Raudonajam Kryžiui, nuvyko į Lietuvą tirti gydymo sistemą ir medikamentų trūkumą. „Gyvybė Lietuvai" komitetas tuo reikalu konsultuojasi su Danijos Raudonojo Kryžiaus „Disaster Relief" pirmininku Kopenhagoje.

Aukos „Gyvybė Lietuvai" akcijai priimamos šiuo adresu: Lithuanian Catholic Religious Aid-Life for Lithuania, 351 Highland BLV., Brooklyn, New York 11207. Aukos nurašomos nuo taksų mokesčių.

L.S.D.P. ATSTOVŲ KONFERENCIJA

Gegužės 12 d., Bonnoje, V. Vokietijoje, Pabaltiečių Krikščionių Demokratų Studentų bendrabutyje, Annebergo pilyje, įvyko Lietuvos Socialdemokratų Partijos Lietuvoje ir Exilų/Užsienio Delegatūros Atstovų konferencija.

Iš Lietuvos atvyko L.S.D. partijos atstovai — prof. K. Antanavičius — pirmininkas, V. Andriukaitis — vicepirmininkas, M. Šaltenis ir P. Antanavičienė. Iš Vakarų Egzilų/Užsienio Delegatūros atstovai iš V. Vokietijos: dr. V.J. Bylaitis, A. Bylaitis, R. Šileris ir S. Cirpus; iš D. Britanijos: K. Tamošiūnas.

Konferencijoje buvo svarstomos šios plačios ir sudėtingos temos: Lietuvos Nepriklausomybė, V. Landsbergio/K. Prunskienės Vyriausybė, Pabaltijo Respublikų apsijungimo klausimas, Sovietų Sąjungos Ekonominė Blokada prieš Lietuvos Respubliką ir jos pasekmės, Po blokadinio periodo ekonominio atstatymo plano paruošimas, L.S.D.P. Užsienio Delegatūros tolimesnis egzistavimas ir tęstinumas, Socialistų frakcijos atstovo prie Europos parlamento paskyrimas, Ryšiai su kitomis partijomis: socialistinėmis ir ne socialistinėmis, L.S.D.P. organizaciniai ir finansiniai sunkumai ir problemos.

Po pranešimų vykusiose diskusijose paaiškėjo kai kuriais klausimais skirtingos nuomonės ir pažiūros. Buvo bandoma išsiaiškinti ir skirtumus suderinti. Diskusijos vyko draugiškoje ir nuoširdžioje nuotaikoje. Reikia tikėtis, kad ši bendra Lietuvos L.S.D.P. ir Egzilų konferencija bus įnašas į bendrą tautos konsolidacijos frontą, siekiant įtvirtinti Lietuvos Nepriklausomybę.

K. Tamošiūnas

LIETUVOS SIŪLYMAI DERYBOMS

Gegužės 17 d. Lietuvos premjerė Kazimiera Prunskienė pusantros valandos susitikime Michailui Gorbačiovui įteikė Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos ir Vyriausybės pareiškimą.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba ir Vyriausybė, ir toliau tvirtai laikydamasi demokratijos ir Lietuvos Respublikos valstybinės nepriklausomybės principų,

atsižvelgdamos į realiai susiklosčiusią situaciją, siekdamos išvengti įtampos eskalavimo ir neigiamų socialinių bei politinių pasekmių, pasirengusios

laikinai sustabdyti vienašališką realizavimą tų Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos nutarimų, kurie kyla iš Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo aktų ir kurių įgyvendinimas gali būti derybų objektas.

Lietuva yra pasirengusi svarstyti klausimą paskelbti pereinamąjį laikotarpį, per kurį būtų visiškai įgyvendinta valstybinė nepriklausomybė. Per šį laikotarpį yra būtinos Lietuvos valstybės nepriklausomybės ir vientisumo, jos teisėtos valstybinės valdžios funkcionavimo garantijos.

Pirmiausia siūloma:

1. Kad būtų stiprinamas tarptautinis saugumas, išsaugotas politinis stabilumas, jėgų balansas, kuris formuojasi Europoje ir konkrečiai Baltijos regione, apsvarstyti galimybę dalyvauti suderintų gynybinių interesų realizavimo sistemoje, apimančioje ir klausimus dėl Lietuvos Respublikos vakarinės sienos gynybos ir apsaugos bei ryšių su Kaliningrado sritimi užtikrinimo, taip pat kitus klausimus, jeigu būtų savitarpio interesai ir susitarimas.

2. Pašalinti prieštaravimus, kylančius dėl Lietuvos siekių garantuoti savo piliečiams laisvo apsisprendimo teisę dėl karinės tarnybos ir Tarybų Sąjungos gynybinių interesų užtikrinimo būdų.

3. Abipusiškai naudingo susitarimo pagrindu suderinti ekonominius ir turtinius santykius ir išsaugoti bei atnaujinti ūkinius, tarp jų ir transporto, ryšius su partneriais TSR Sąjungoje.

4. Išspręsti nekliudomų Lietuvos ryšių su kitomis valstybėmis ir ekonominiais partneriais klausimą.

5. Nustatyti Lietuvos Respublikų teritorijoje nuolat gyvenančių TSRS piliečių socialinių ir tautinių teisių garantijas.

V. Landsbergis
Aukščiausios Tarybos Pirmininkas
K. Prunskienė
Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė

KARDINOLO PRAŠYMAS

Jo Prakilnybei TSRS Prezidentui Michailui Gorbačiovui

Mes, Lietuvos Katalikų episkopatas ir visa dvasininkija, būdami labai artimi savo liaudžiai, giliai jaučiame jos vargus. Mes negalime likti abejingi trūkumams ir kentėjimams, užgriūvantiems visų tautybių paprastuosius žmones — ligonius, senelius, o ypač vaikus ir jų motinas. Todėl mes kreipiamės į Jus, Didžiai Gerbiamas Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos Prezidente, su nuoširdžiu prašymu — žmoniškumo ir teisingumo vardan atšaukti ekonomines sankcijas prieš Lietuvą ir patvarkyti, kad galėtų prasidėti lojalus dialogas, skaitantis su mūsų Nepriklausomybe.

Nuoširžiai Jus gerbiantis
Vincentas Kard. Sladkevičius
Lietuvos Vyskupų Konferencijos Pirmininkas
Kaunas, 1990.05.17

ŠVENTASIS TĖVAS APIE LIETUVĄ

Lietuvos klausimas turi būti išspręstas dialogo keliu, pažymėjo Popiežius Jonas Paulius II-sis susitikime su žurnalistais drauge su Šventuoju Tėvu keliavusiais iš Romos į Meksiką. Pagal nusistovėjusį įprotį apaštalinių kelionių metu lėktuve Popiežius susitinka su jį lydinčiais spaudos, radijo ir TV atstovais, su jais pasikalba, atsako į klausimus. Kadangi Lietuvos problema dabar yra visuotinio dėmesio centre, vienas žurnalistų paklausė Šventojo Tėvo, ar yra jis susirūpinęs įvykiais Lietuvoje. Jonas Paulius II-sis į tai atsakė: Lietuvos siekiai yra teisingi, bet ji turi užmegzti dialogą, susilaikyti nuo neapgalvotų veiksmų. Maskva, iš savo pusės, privalo pripažinti lietuvių tautos siekių teisėtumą, nes lietuvių ir kitų tautų teisės buvo giliai pažeistos ypatingai Ribbentropo ir Molotovo susitarimu. Manau, tęsė Jonas Paulius II-sis, kad reikia atsižvelgti į du Lietuvos klausimo aspektus: į tautos siekius, kuriuos pateisina praeitis, ir į bendrą tos pasaulio dalies padėtį, būtent, į Sovietų Sąjungoje vykstantį persitvarkymą. Abu dalykus reikia turėti omenyje. Dėl to, kalbėjo Šventasis Tėvas, klausimas turi būti išspręstas dialogo keliu. Manau, kad dabar nėra kitos išeities. Dialogas turi remtis visuotinių principų ir tautų teisių pripažinimu. Tautų teisės buvo skaudžiai pažeistos Europoje ypač Ribbentropo ir Molotovo susitarimu, pakartojo Šventasis Tėvas. Popiežius, baigdamas, dar pasakė: Taip pat ir Sovietų Sąjungoje vykstanti pertvarka privalo atsižvelgti į tautų lūkesčius ir siekius. Šiuos Popiežiaus pareiškimus Lietuvos klausimu plačiai perteikė pasaulinė spauda.

ADOMO MICKEVIČIAUS LIETUVIŲ-LENKŲ DRAUGIJOS D. BRITANIJOJE ATSIŠAUKIMAS

Jau daug metų mes meldžiamės už mūsų tautų laisvę ir nepriklausomybę, prarastus prieš 50 metų Hitlerio ir Stalino kriminalinės konspiracijos pasėkoje.

Paskutiniu laiku mes su pasigėrėjimu stebėjome narsios lietuvių tautos pastangas išlaisvinti kraštą iš Maskvos primestos vergijos. Šiandien atsirado galimybė padėti mūsų broliams ir seserims Lietuvoje ne vien moraliai, bet taip pat suteikti labai reikalingą materialę paramą, pasiunčiant aukas Lietuvos Nepriklausomybės Fondui.

Apeliuojame į mūsų tautiečius būti dosniems šiam labai vertam reikalui. Kaip mes prieš šimtmečius kartu sutartinai ir sėkmingai stojome prieš mūsų bendrą priešą prie Žalgirio, taip dabar vėl susivienykime apginti mūsų didžiausią turtą LAISVĘ.

Aukas prašome siųsti tiesiog šiuo adresu:

Kazimiera Prunskienė, Foerenings Banken No. 5720/1600, Lituaniens Sjaelvstaendighets Fond, Stockholm, Sweden.

Mečys Bajorinas, *pirmininkas*
Edward Kudrewicz, *sekretorius*

LIETUVOJE

Blokados pasėkmės

Sovietų Sąjungai pradėjus vykdyti ekonominę blokadą prieš Lietuvos respubliką, Lietuvos parlamentas nutarė sudaryti valstybinę komisiją ekonominės blokados klausimams spręsti.

Balandžio 20 d. parlamento posėdyje Ministro pirmininko pavaduotojas Algirdas Brazauskas padarė pranešimą apie naftos ir gamtinių dujų tiekimo apribojimus.

Naftos tiekimas į Mažeikių naftos perdirbimo gamyklą buvo nutrauktas balandžio 18 d. Normaliam gamyklos darbui per dieną gamyklai reikia 40 tūkstančių tonų naftos.

Lietuva gauna tik 16 nuošimčių gamtinių dujų, palyginus su anksčiau gautu kiekiu. Ignalinos atominė elektrinė buvo laikinai sustabdyta. Elektrėnai dirba labai žemu režimu, o kita stambi elektrinė — Lietuvos VRE — dėl kuro stokos bus priversta sustoti.

Lietuvai kuras per metus kainavo 900 milijonų rublių. Jeigu tektų jį pirkti už dolerius, kainuotų beveik dvigubai. Respublika vis mažiau gauna žaliavų pramonei. Alytaus šaldytuvų gamykla negauna polistirolo. Ten buvo gaminama 1300 šaldytuvų per dieną. Sustojus gamybai, daug žmonių liks be darbo. Panaši padėtis „Inkaro" gamykloje, kur dirba virš 2000 darbininkų.

Parlamento sudarytoji komisija imasi priemonių, kad kuras ir energija būtų naudojama kuo racionaliau.

Pagalba Lietuvai

Salzburge, Austrijoje, gyvenantis politinis veikėjas Karlas von Habsburgas ėmėsi iniciatyvos teikti pagalbą nuo blokados kenčiančiai Lietuvai.

Austrijos „Pan-Europa" filialas renka įvairių firmų padovanotus gaminius, kurių jau vežama apie 10 tonų. Tai maistas kūdikiams, vystyklai, pudra naujagimiams ir t.t. Krovinį veš 2-4 sunkvežimiai. Tikimąsi, kad juos Lazdijuose sutiks Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovai.

Lietuvos-Danijos draugija

Vilniuje įvyko Lietuvos-Danijos draugijos steigiamasis susirinkimas. Patvirtinti organizacijos įstatai ir išrinkta valdyba. Draugijos pirmininku tapo Vilniaus universiteto anglų filologijos katedros vedėjas prof. A. Steponavičius.

Organizaciją paskatino įkurti Kopenhagoje esanti Danų-lietuvių sąjunga ir Rygoje steigiamas Danijos kultūros institutas, ketinantis aptarnauti ir kitas Baltijos respublikas.

Lietuvos-Danijos draugija užmegs ir plėtos tiesioginius ryšius įvairiausiose bendradarbiavimo srityse tarp abiejų valstybių piliečių, organizacijų, įstaigų ir įmonių.

Mirusieji

Balandžio 14 d. mokslinės komandiruotės Yale universitete, JAV, metu staiga mirė Lietuvos Mokslų Akademijos narys, fizikos ir matematikos mokslų daktaras, profesorius Eimutis Vladislovas Vanagas. Gimęs prieš 60 metų Panevėžyje ir ten baigęs gimnaziją, Eimutis studijavo Vilniaus Universitete ir muzikos mokykloje. Vėliau dėstė Vilniaus universitete ir Vilniaus pedagoginiame institute.

Balandžio 25 d. Vilniuje, eidama 84-uosius metus, mirė Michailina Meškauskienė, žymi Lietuvos revoliucionierė.

Parama Kaliningrado lietuviams

Mažojoje Lietuvoje, vadinamoje Kaliningrado srityje, dabar gyvena apie 20 tūkstančių lietuvių. Lietuvos vyriausybės Užsienio reikalų komisija (pirm. E. Zingeris), susipažinusi su ten gyvenančių lietuvių padėtimi, susirūpino dėl jų nutautinimo proceso. Ten nėra lietuviškų mokyklų, bibliotekų nei lietuviškų organizacijų. Komisija siūlo parengti kultūrinio ir mokslinio bendradarbiavimo sutartį su TSRS Kaliningrado sritimi, pasirūpinti senųjų krašto gyventojų palikimu. Įtraukti Lietuvos istorijos kursą į mokyklų programas, steigti darželiuose lietuviškas grupes.

Gegužės 27 — Pavasario Sąskrydis Sodyboje

Visi lietuviai kviečiami į Pavasario Šventę Sodyboje! Pagrindinė Šventės diena — gegužės 27 dieną, Sekminių sekmadienį. Šių metų šventės programoje: Mišios prie paminklinio kryžiaus, tautiniai šokiai, loterijos, įvairios įdomybės, bendri šokiai nuo 15.00 val. Kunigaikščių salėje, bus renkamos aukos. Sekmadienį ir pirmadienį lietuviški valgiai: blynai, cepelinai, auselės, burokėlių sriuba ir kiti skanumynai. Veiks abu barai. Visi labai kviečiami! Atvažiuokite visi ir atsivežkite dar daugiau! Vietos, maisto ir gėralų pakaks!.

Norintieji smulkesnių informacijų kreipkitės telefonu: 04203 2810

Rūpesčiai ir džiaugsmas

Plačiai susirašinėju su vieno Lenkijos universiteto docentu. Paskutiniame laiške jis rašo: „Džiaugiuosiu, kad pasinaudojote mano siunčiamos lenkiškos spaudos medžiaga lietuviškiems laikraščiams. Kaip pastebėjote „Rzeczpospolita" ir „Gazeta Wyborcza" turi savo korespondentus Vilniuje, kiti ima įvairias žinias iš įvairių agentūrų. Prasidėjo Maskvos ekonominis karas su Vilniumi. Esu tikras, kad Vakarai nepajudins net pirščiuko, kad padėti Lietuvai. Deja, ir Lenkija nedaug kuo gali padėti Lietuvai."

Gaunu anglišką ELTĄ, tačiau pavėluotai. Jau balandžio pabaiga, o aš gavau tik vasario mėnesio leidinį. Nuo to laiko tiek daug pasikeitimų."

Iš Čikagos: „Jaudinamės dėl mūsų tėvynės ateities. Klausome Vilniaus radijo žinių, siunčiame telegramas ir laiškus į Baltuosius rūmus, laukdami pergalės žinių. Be Vilniaus nėra Lietuvos (rašo vilniečiai — K. B.), daugumas su tuo sutinka, nors Vilniaus tuteišai kelia triukšmą."

Iš Toronto: „Mes čia labai daug stengiamės dėl tos brangios Lietuvos. Iš depresijos einame prie džiaugsmo, kada geresnė žinia mus pasiekia. Kada padėtis darosi beviltiška — nemiegame, vaikščiojame po kambarį iš vieno kampo į kitą, laukdami geresnių žinių. Tos sunkios Lietuvos dienos mus visus stipriai sujungė: visi — seni ir jauni įsitempę dirbame, aukojame laiką ir pinigus, kad tik Lietuvai padėti. Nustebtumėte, kiek pas mus atsirado lietuviško jaunimo. Blogiau su mūsų viršūnėmis, kur tikro sutarimo nėra ir nematau, kad būtų. O kad Lietuva išsilaikys — tvirtai tikiu."(Toronto lietuvių veikėjas, med. dr. laiško ištraukos).

Kito torontiečio laiškas: „Velykų šventės. Šalta. Dar snaigės retkarčiais skraido ore. Šalti ir politikai mūsų Lietuvėlei. Nesvarbu, kad į lietuvių demonstracijas susirenka šimtai tūkstančių žmonių minia, o į ruskių šalininkų vos keli tūkstančiai. Rašom, „pilam" savo viršininkams — parlamentarams, ministeriams laiškus. Atgarsio jokio. Išsižioja pusiau lūpų, bet nieko nedaro. O kiek nedaug reikėtų tai laisvei gauti. Šiandieną mus aplankė (laiškas rašytas balandžio 7d.) vicemin. Kuzmickas. Sugūžėjo pilnutėlė Anapilio salė, nors buvo susisiekta tik telefonais. Daug jaunimo. Labai daug žinių televizijoje ir radio. Deja, politikieriai tyli. Washington post balsuoja — už ar prieš Lietuvos nepriklausomybę. Įdomios pasekmės!"

Vokiečių spauda pranešė, kad Simono Vizentalio atstovas Izraelyje įteikė Vakarų Vokietijos pasiuntinių Tel Avive 130 lietuvių karo nusikaltėlių sąrašą. Kitas, 55 Lietuvos karo nusikaltėlių sąrašas įteiktas Australijai, o JAV pas save laiko 35 asmenų pavardes.

K. Baronas

SOVIETINĖ PROPAGANDA

Sovietų Sąjungos Bonnos pasiuntinybė leidžia mėnraštį „Sovwjetunion Hente" — Sovietų Sąjunga šiandien." Tai propagandinis, gražiom nuotraukom sovietinį gyvenimą iliustruojantis leidinys. Nors pataruoju metu leidinio turinys šiek tiek priartėja prie realaus gyvenimo. Tai ypač atsispindi skaitytojų laiškuose.

Štai vienas skaitytojas rašo, kad leidinyje nemato pasisakymų prieš Gorbačiovo vedamą politiką ir jo „parestroiką", kiti atsisako prenumeratos ir t.t.

Kovo mėnesio numeryje buvo keli straipsniai su nuotraukom apie Gruziją. Straipsnyje „Gruzijos SSR pasikeitimo laikotarpyje" įdėta nuotrauka su užrašu iš demonstracijos vykusios prie Vilniaus arkikatedros varpinės Štai prierašas: „Praeitais metais gausiose demonstracijose buvo reikalaujama daugiau savarankiškumo Gruzijai". Tuo tarpu nuotraukoje matomi užrašai : „Šlovė rezistencijai", „Netarnausime okupantų armijoje", „Amžina šlovė Lietuvos partizanams, kovojusiems prieš sovietinę okupaciją". Turbūt komentarai nereikalingi.

Visas Lietuvos sportinis gyvenimas atsiskyrė nuo Sovietų Sąjungos. Mūsų klubai nedalyvauja krepšinio, futbolo, lengvosios atletikos varžybose. Šą žinią pranešė užsienio telegramų agentūros. Jos pažymi, kad vice-min. A. Kozlovskis savo pareiškime pažymi, kad Lietuva padarė neapgalvotą žingsnį. A. Kozlovskio nuomone ir be Lietuvos Sovietinis sportas gerai gyvuos.

Po dviejų savaičių Sov. Sąjungos sportiniai vadovai, sekdami Gorbačiovo pėdsakais, užsienio spaudai išsiuntinėjo tokį pranešimą: „Kadangi Pabaltijo sporto sąjungos planuoja rengti savas pirmenybes, Sovietų Sąjungos sportinė vadovybė nutarė laikinai iš pirmos lygos pirmenybių išskirti Vilniaus „Žalgirį".

Koks apgaulingas pranešimas! Ko Maskva siekia? Išvada labai aiški: jos noras parodyti pasauliui, kad ne lietuviai pasitraukė iš Sov. Sąjungos sportinio gyvenimo, bet Maskva nubaudė „neklaužadas" už Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą. Tokiu žingsniu Kremlius nori Lietuvą priversti „žygiui į Canossą", prašant atgailos ir pasigailėjimo už neapgalvotą žingsnį.

Nežinau ar Maskva to sulauks, kadangi pirmenybės vyksta pilnu tempu, įskaitant Lietuvos klubams pralaimėjimus. Be to, manoma, kad nuo rudens Sov. Sąjungos pirmenybėse nedalyvaus Gruzijos sportininkai. Taip pat planuoja Estija ir Latvija. Pastarųjų laukia žymiai didesni sunkumai, kadangi į jų sportinį gyvenimą įeina slaviškos kilmės sportininkai.

Lietuviai stengiasi užmegzti ryšius su Vakarų sportininkais. Jie paprašė šio straipsnio autorių susisiekti su vokiečių irklavimo, stalo teniso sąjungom. Deja, šių sporto šakų vadovai, panašiai kaip ir Vakarų Vokietijos vyriausybė į Lietuvos nepriklausomybės siekius, parodė „šaltus pečius". Irklavimo sąjungos pirmininkas V. Beyerio atsakyme rašo: „Lietuvos Irklavimo sąjungos dalyvavimą varžybose aš aptariau su FISA (tarptautine irklavimo sąjunga). Sov. Sąjungos irklavimo sąjunga yra FISA narė. Remiantis FISA statutu, Sov. Sąjungos respublikos rinktinės ar klubai gali dalyvauti tik su Sov. Sąjungos sutikimu. Malonėkite tai pranešti savo draugams irkluotojams Lietuvoje".

SOVIETŲ KARIUOMENĖS PROVOKACIJOS LIETUVOJE

Lietuvos TV buvo žinia, kad gegužės 15 d. du jaunuoliai Aleksote prie Kauno buvo sovietų kareivių nušauti — vienas mirtinai, kitas sužeistas, praneša Lietuvių Informacijos Centras. Turimomis žiniomis, tai įvyko apie 8 v.v. Aplinkybės neaiškios, pagal Viktorą Balmušą, kuris kalbėdamas iš Lietuvos parlamento informacijos biuro Vilniuje pridūrė, kad yra kelios incidento versijos.

Pagal sovietų kariškius, minėti du jaunuoliai buvo įžengę į uždraustą karinės bazės ribą ir, kad žuvusio kūną po šaudymo įvilko į bazės teritoriją. Milicija neatgauna iš kariškių mirtinai peršautojo drabužių, kurie teigia, kad tai nėra jos reikalas. *Panoramos* žiniomis, sužeistasis guli ligoninėje ir yra kritiškame stovyje, o kitas šaltinis tvirtina, kad jis namuos tik su nubrozdintu veidu.

Balmušas taip pat sakė, kad gegužės 15 d. įvyko ir kitas su sovietų kariuomene surištas incidentas Marijampolėje. Per miestą važiavo šarvuočių kadrai demonstruodami savo jėgą. Vienas tankas pervažiavo ir sutriuškino gatvėje stovinčią lengvąją mašiną, iš kurios ką tik buvo išlipę keleiviai, t.y. motina su dukra. Sovietų kariškiai aiškino, kad jauni kareiviai neįpratę tankais važiuoti per gatves.

2 MILIJONAI RUBLIŲ SOLOVIKI VIENUOLYNUI

Nobelio premijos laureatas, rusas rašytojas Aleksandras Solženicyn paskyrė 2 milijonus rublių Soloviki, prie Baltijos jūros, vienuolyno restauravimui.

Soloviki vienuolyne Stalino valdymo metais buvo įkurta griežtojo režimo koncentracijos stovykla, kurioje kalėjo ir pats Solženicynas. Soloviki lageryje patirtus išgyvenimus Solženicynas yra aprašęs savo garsiajame veikale „Gulago Archipelagas", už kurį jam buvo suteikta Nobelio literatūros premija.

BRITŲ-LIETUVIŲ PAGALBOS FONDAS VAIKAMS LIETUVOJE

Gegužės 13 d. lietuvių parapijos svetainėje susirinko lietuvių grupė apsvarstyti prašymą, gelbėti Lietuvos vaikus sergančius ligoninėse ir prieglaudose. Po ilgesnių diskusijų buvo nutarta įsteigti „British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania".

Fondo valdybon buvo išrinkti šie asmenys: Peter F. Levonowich — pirmininku, Petras Bulaitis — vicepirmininku, Hilda Piščikienė — sekretorė, Viktorija Puidokienė — kasininkė ir valdybos nariais: F. Senkuvienė, B. Černienė, Z. Grupiljonienė. Vėliau bus pakviestas auditorius.

Valdyba pasirinko atidaryti banko sąskaitą Abbey National Banke. Fondo būstinė: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, C/O Lithuanian R.C. St. Casimir Church, 21 The Oval, Hackney Road, London E2 9DT.

Parama numatoma teikti ligoninėse sunkiai sergantiems vaikams. Našlaičių prieglaudoms su sergančiais vaikais. Parama Lietuvon bus siunčiama gavus vaikų ligoninių, prieglaudų vedėjų prašymus su „Caritas" atstovo užtikrinimu, kad paramą gaus tie, kuriems prašoma.

BLRFFCIL labdaringo fondo valdyba prašo visus D. Britanijos geros valios lietuvius prisidėti prie šio labdaringo darbo, padėti mažiesiems Lietuvos vaikams grįžti sveikaton ir augti gerais Lietuvos piliečiais. Aukas siųsti auksčiau nurodytu adresu. Čekius rašyti: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania.

Valdyba tikisi jūsų paramos fondo darbe ir iš anksto visiems fondo talkininkams dėkoja.

S.K.

PLB ŽINIOS

ŽMOGAUS TEISIŲ KONFERENCIJA KOPENHAGOJE

PLB Valdyba sparčiai ruošiasi (CSCE) Europos Taikos ir Bendradarbiavimo Konferencijai, Helsinkio Akto susitarimų peržiūrai, Žmogaus Teisių Konferencijai Kopenhagoje. Jau surinkta daugiau nei 70 puslapių medžiagos iš kurių 20 puslapių atėjo iš Lietuvos. Dar bus prijungta medžiaga atsispindinti išeivijos lietuvių bei svetimtaučių atvejus: vizų negavimo ar kliudymų pavyzdžiai, kliudymas arba neleidimas dalyvauti konferencijose, kongresuose, suvažiavimuose Lietuvoje.

Medžiagos surinkimo ir paruošimo darbus atlieka Juozas ir dr. Milda Daniai iš Otavos, Kanadoje, Gabija Petrauskienė (PLB) ir žurnalistė Vida Žalnieriūnaitė iš Toronto. Kopenhagon vykti numatyta dviem grupėm: prieš atidarymą ir pirmąją savaitę: Gabija Petrauskienė ir Gintė Damušytė (LIC) iš JAV ir du atstovai iš Lietuvos. Paskutinę savaitę: Viktoras Nakas (LIC) iš JAV ir Rūta Girdauskaitė , Kanados LB valdybos narė. Ieškoma galimybių, kad prisijungtų daugiau narių iš Europos.

Konferencija vyksta nuo 5-29 d. Kopenhagoje, Danijoje.

LIETUVOS SĄJŪDŽIO FONDAS

Susitarus su Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku V. Landsbergiu, Lietuvos Sąjūdžio Fondas yra laikomas PLB iždininko globoje Cincinnati, OHIO. Šiuo metu fonde tėra 8.000 US dol. Norintys paremti Lietuvos Sąjūdį, prašomi aukas siųsti PLB valdybos adresu: 2968 Compton Road, Cincinnati, OH 45251, USA.

PL JAUNIMO KONGRESO RUOŠOS DARBAI

Kongreso Talkos Komitetas, kuriam vadovauja Vytautas Kamantas, turėjo pasitarimą kartu su PLB, JAV ir Kanados LB valdybomis Dainavoje, balandžio 20-22 dd. Pasitarimo tikslai: svarstyti, planuoti ir sutarti. Jau parinktas Kongresui šūkis: „Mūsų vienybė, tautos stiprybė" ir Kongreso ženklas. Kongresas vyksta Kalėdinių atostogų laikotarpyje, 1991-92 metais. Ruošai Pietų Amerikoje vadovauja Ariana Rastauskaitė.

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

KULTŪRINĖ VEIKLA

Gegužės 11 d. „Europos Lietuvio" Nr. 18., DBLS-gos CV narė kultūriniams reikalams Vida Gasperienė rašo apie kultūrinę veiklą D. Britanijoje. Dėl to aprašymo norėčiau padaryti vieną kitą pastabą.

Iš aprašymo susidaro įspūdis, kad tik nuo 1986 m., kada buvo sukurta kultūrinė komisija, pajudėjo kultūrinė veikla D. Britanijoje. Visai pamirštama paminėti, kad jau daugiau kaip 50 metų veikė ir dabar veikia mūsų chorai, tautinių šokių grupės, jaunimas ir kt.

Tvirtinimas, kad tik atsiradus „Gimtinei" pasiektas spalvingesnis ir meniškesnis pasirodymų lygis nėra įtikinantis. Jau nuo 1947 m. lietuvių kultūriniai vienetai šiame krašte vertingai atstovavo lietuvius tautiniuose parengimuose: pasirodymai Royal Albert koncertų salėje Londone, BBC TV, šokių grupės atstovavimas D. Britanijos lietuvius Pasaulio Lietuvių Tautinėse šventėse (praėjusioje, 1989 m. šokių šventėje nedalyvavo) ir visoje eilėje kitų koncertų bei minėjimų pasirodymuose tuometiniai kultūriniai vienetai lietuviams gėdos nepadarė. Taip pat aprašyme nebuvo paminėti veikę ir tebeveikiantieji Londono bažnyčios ir Škotijos lietuvių chorai, bei Škotijos lietuvių tautinių šokių grupė. Pvz. tik reikia pagalvoti, kaip būtų be choro giesmių lietuviškoje bažnyčioje sekmadieniais? O jų pasišventimas nėra įvertintas, kaip ir Nottinghamo „Rūtos", ar Gloucesterio lietuvių tautinės šokių grupės pastangos. Aš net tvirtinčiau, kad pagrindas „Gimtinės" ansambliui yra tautinių šokių grupė „Lietuva", kuri jau veikia ilgiau nei 20 metų, ne nuo 1986 m. kaip sakoma pranešime.

Baigdamas dar norėčiau pastebėti, kad organizuojant parengimus vertėtų pritraukti visas menines pajėgas kaip galima plačiau, bet neapsiriboti vien tik „Gimtine".

Z. Juras

KODĖL CENTNERIS LENGVESNIS UŽ GRAMĄ?

1989 m. aš paruošiau peticiją Lietuvos vadavimo reikalu, kurį man paruošti truko šešis mėnesius. Peticija susideda iš 30 žymesnių Anglijos pareigūnų, įskaitant du Nottinghamo miesto burmistrus (Lord Mayors) ir vienuolika Britų Parlamento narių. Ši peticija per mano apylinkės parlamento narį Michael Knowles prieš pat M. Gorbačiovo apsilankymą Anglijoje buvo įteikta Britanijos premjerei M. Thatcher. Buvo gauta jos atsakymas, kurį Michael Knowles M.P. patalpino Nottinghamo „Evening Post" laikraštyje. DBLS-gai paprašius, pasiunčiau jai ir „EL" redakcijai peticijos ir kitų dokumentų kopijas.

Telefoniniame pasikalbėjime „ER" redaktorius pritarė, kad toks darbas yra paskatinimas bei pavyzdys ir kitiems lietuviams pasekti. Visa tai kažkodėl buvo užmiršta ir „EL" nepasirodė net sutrumpintoje formoje.

Balandžio 27 d. „EL" Nr. 16 skaitytojų laiškų skiltyje buvo atspausdintas A. Paulausko laiškas, kuriame jis sako, kad pasiuntęs savo apylinkės parlamentarui laišką reikalaudamas gelbėti Lietuvą, o vėliau apie tai turėjęs pasikalbėjimą su žurnalistu. Suprantu, kad ir jo darbas yra svarbus ir visiems sektinas, bet man širdį skauda, kad A. Paulausko pavyzdžiu galės kiti pasekti, o manuoju — ne. Jaučiu, kad yra padarytas nuostolis ne man, bet bendrai lietuviams ir mūsų Tėvynei. Todėl dar kartą noriu paklausti, kodėl kartais centneris būna lengvesnis už vieną gramą?

J. Domeika, Nottinghamas

Negalėdamas visų darbų atlikti, turiu pasikliauti bendradarbių talka. Taip išėjo, kad Jūsų darbų aprašymas laiku nebuvo padarytas ir kiti įvykiai, tiek pat svarbūs, užbėgo Jums už akių. Būtų lengviau, jeigu ateityje Tamsta pats bandytumėte suglaustai aprašyti savo darbų eigą ir prasmę, nes šiuo metu yra labai sunku surasti bendradarbį, kuris padėjęs į šalį savuosius — turėtų laiko kitų darbus paruošti spaudai.

Vl. Dargis

NORI PADĖTI?

Norėčiau sužinoti, kaip galėčiau padėti mūsų tautai kritišką valandą.

Vytautas Šileika, *North Yorkshire*

76-IOS DIENOS

Gegužės 30 d. Sovietų Sąjungos prezidentas Gorbačiovas atskridęs į JAV pasimatys su prezidentu Bushu Vašingtone. Oficialus prezidentų susitikimas baigsis birželio 2 d. Po to, sudarydamas didelį galvosūkį Amerikos pareigūnams, kurie rūpinsis M. Gorbačiovo apsauga, prezidentas Gorbačiovas būktai keliaus per Ameriką, sustos Minneapolyje, Stanfordo universitete, San Franciske ir pasimatys su Reaganais. Susitikę Vašingtone prezidentai pasirašys viso pasaulio ateities kartų naudai puolamųjų atominių ginklų apribojimo sutartį. Tokios sutarties labui matomai yra paaukojamas Baltijos kraštų gyventojų noras būti nepriklausomiems ir toleruojamas, M. Gorbačiovui įsakius, Sovietų Sąjungos kariuomenės brutalus savivaliavimas Lietuvoje bei ekonominė blokada. Be oficialių pareigūnų Amerikoje prezidentą Gorbačiovą pasitiks ir pabaltiečiai, kurių JAV priskaitoma daugiau nei milijonas. Bet jie tikriausiai skanduos savo nepasitenkinimą Gorbačiovu už smurto darbus jų kraštuose dabar, o ne už pažadus pasauliui, kuriuos po jo atėję, jeigu nepatiks, galės atšaukti.

JAV Valstybės sekretorius J. Bakeris po derybų Maskvoje, negalėdamas atsistebėti vykusiose derybose M. Gorbačiovo autoritetinga asmenybe, pareiškė pasauliui, kad viskas yra tvarkoje, nes Gorbačiovui jokie pavojai negręsia nei iš konservatorių, nei iš kariuomenės pusės. Jis dar pridėjo, kad visokie nesusipratimai svarbių nusiginklavimo sutarčių paruošoje, buvo lyg magiška burtininko lazdele prezidento Gorbačiovo išspręsti. Toks J. Bakerio pareiškimas prieštarauja daugelio politinių reikalų žinovų ir kai kurių politikų nuomonei, kad Gorbačiovas esąs geras žmogus ir suprantąs Baltijos kraštų aspiracijas, bet yra verčiamas blogų imperialistų-konservatorių ir kariuomenės tuos kraštus bausti, ypatingai Lietuvą, politine ir ekonomine blokada. Man atrodo, kad jis nepriklauso nė vienai iš tų kraštutinių asmenybių grupei, bet randasi kažkur viduryje: yra nesukalbamas ir užsispyręs rusas imperialistas.

Gegužės 19 d. Lietuvos Respublikos Parlamentas išklausęs ministrės pirmininkės pranešimą apie jos keliones po Vakarų kraštų sostines bei Maskvą ir pasimatymų su vyriausybių galvomis pokalbių pasekmes svarstė aštuonias valandas. Po pranešimų vykusiuose diskusijose iš 22 kalbėjusių deputatų 20 pasisakė už Nepriklausomybės Akto neliečiamumą, o du — kad galima su Maskva derėtis ir dėl Lietuvos nepriklausomybės. Gegužės 22 d. Lietuvos Respublikos parlamento posėdis buvo tęsiamas, jame buvo priimtas pakartotinas nutarimas ir pareiškimas prezidentui Gorbačiovui, kad kovo 11 d. paskelbtas Lietuvos Respublikos nepriklausomybės atstatymo aktas yra neatšaukiamas. Kaip Gorbačiovas reaguos į šį paskutinį Lietuvos pareiškimą greitai nesužinosime. Tam yra kelios priežastys: Federacinės Rusijos prezidento rinkimai, gegužės 24 d. Maskvoje paskelbtos visasąjunginės ekonominės reformos ir dviejų prezidentų pasimatymas Vašingtone. Todėl tikrai dramatiškų pasikeitimų Vilniaus-Maskvos nesutikime galime tikėtis tik kito mėnesio pradžioje, nors kad taip bus garantijų nėra. Prezidentas Gorbačiovas yra pakankamai įžūlus ir klastingas, todėl prieš važiuodamas į Vašingtoną jis gali įsakyti savo tarnams Lietuvoje dar labiau sugriežtinti politinį ir ekonominį režimą. Jis žino, kad tokiu savo žygiu lietuvių nusistatymo nepakeis, jų pasiryžimo nesugriaus, bet parodys pasauliui ir prezidentui Bushui, kad, jo manymu, Lietuva yra Rusijos imperijos dalis ir jis su ja elgiasi kaip nori.

Remkime Lietuvos Respubliką!

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Londone, balandžio 1 d. vyko pabaltiečių protesto demonstracija prieš sovietų smurtą Lietuvoje.

Vasario mėn. iš Vilniaus lankėsi „Vorutos" ansamblio solistai ir instrumentalistai. Juos išleidžiant buvo bendrai sudainuota daina.

DBLS-gos 42-jo suvažiavimo dalyviai pertraukos metu.

Visos nuotraukos: *ELR*

„Gimtojo krašto" vyr. redaktorius A. Čekuolis su Londono lietuviais S. Kasparu ir B. Butrimu.

ŠVEICARIJOJE

SPAUDŽIAMA LIETUVA

Vakaruose žinomo laikraščio „Neue Zurcher Zeitung" Šveicarijoje korespondentas Rytų Europos klausimams balandžio 12 d. numeryje šia antrašte pateikė išsamų naujų Gorbačiovo grasinimų įvertinimą. Remiantis žiniomis iš Vilniaus buvo laukiama ir tikimasi, jog Maskva padarys atitinkamas išvadas tiek iš beveik visų nerusiškų respublikų Sovietų Sąjungos ribose, tiek iš daugumos Rytų Europos kraštų pareikštų solidarumo reiškinių lietuvių tautai kovo mėnesio gale ir balandžio mėnesio pradžioje. Tuo atžvilgiu ypatingą įnašą parodžiusi Lenkija, atsiųsdama žymią parlamento delegaciją į Vilnių, vadovaujamą Solidarnocz atstovo Bronislaw Geremeko ir politiko Adam Michniko straipsniu „Gazeta Wyborcza" laikraštyje, cituojant: „Vis dar galioja banali teisybė, jog tauta, engianti kitą tautą, pati nėra laisva. Manyčiau, jog jei M. Gorbačiovas būtų Vytauto Landsbergio padėtyje, jis taip pat sava valia neatsisakytų noro, gyventi nepriklausomoje valstybėje. Lietuvos laisvės užgniaužimas jėga arba grasinant jėga, reikštų katostrofą ne tik rusiškai, bet ir europietiškai demokratijai" O Geremeko kalbai Lietuvos parlamente priskiriama istorinė reikšmė. Lietuvių politikai pastebėję taip pat su pasitenkinimu, jog paskutiniu laiku ir svarbios rusiškos politinės grupės, reformų šalininkės, išreiškusios savo solidarumą Lietuvai: taip Maskvoje, taip Leningrade ir Sibire, ir net Rytprūsių Kaliningrade demokratinė opozicija pasisakiusi Lietuvos naudai. Tačiau Rusija esanti Lietuvos atžvilgiu susiskaldžiusi. O Gorbačiovas remiasi ne demokratiškomis pajėgomis, bet dešiniuoju partijos aparato viduriu ir valdžios biurokratija, taipogi ir rusų unitaristų bloku Liaudies kongrese ir Aukščiausioje Taryboje, taip pat ir generolija, kurios pritarimo jam reikia tolimesniems nusiginklavimo sutarimams su JAV. Generolai betgi esą didžiarusiškai ir imperialistiškai nusistatę, ir mielai „tvarką" pagal savo būdą įvestą Lietuvoj. Dar vienas prezidento ramstis esanti KGB, su revanšizmo idėjomis nepatenkinta, jog ir vidaus saugumo srityje Lietuva tapusi daugumoje savarankiška.

Gorbačiovo imperialistiškai laikysenai atitinkanti ir naujoji, įtakinga prezidiumo Taryba, su didele didžiarusiško unitarizmo persvara. Gorbačiovas parašiutininkais ir tankais įbauginti Lietuvos liaudį, siekia jos kapituliacijos arba susiskaldymo. Bet tuo rusai parodė, kad jie visiškai nepažįsta lietuvių tautos charakterio. Visos lietuvių partijos, įskaitant ir komunistus, liovėsi rivalizuotis ir parodė susiklausymą, rašė korespondentas.

To pasekoje Maskva, atrodo, perėjusi prie antrojo savo scenarijaus varianto, t.y. bandymo įtaisyti jai ištikimą vyriausybę Lietuvoje, bet šitas žygis nepasisekė. Šitą žaidimą apsunkino Maskvai ir Lietuvos vyriausybė su savo eile sumanių atsakymų, lanksčia formuluote ir kompromisais. Po to sekė atitinkami žestai mažumų atžvilgiu, kaip televizijos programos įvedimas rusiškai ir lenkiškai, o taip pat Lenkijos ir Leningrado programos. Buvo sudarytos specialios parlamento komisijos sukurti naujiems autonomijų nuostatams mažumų naudai.

Lenkų prezidento Jaruzelskio pakvietimas į Maskvą svarbiems pasitarimams, esąs galimai Gorbačiovo šachmatų ėjimas: sovietų prisipažinimai lenkų naudai reikštų didelį asmeninį laimėjimą svečiui su galimybe tolimesniam prezidentavimui, ir kartu pastiprinimą lenkų mažumos Sovietų Sąjungoje, lankantis Lwow's ir Kiew'e, o kvietėjui būtų bandymas tiek lenkų-lietuvių priartėjimui atitolinti, tiek ukrainiečių liaudies fronto santykiams su liberaliniais lenkų politikais nuvertinti.

ATVYKO A. BRAZAUSKAS

Gegužės 9 d. Lietuvos Respublikos viceministras pirmininkas ir kompartijos sekretorius Algirdas Brazauskas atvyko į Šveicariją, kur išbuvo tris dienas. Algirdas Brazauskas, kurį atlydėjo trys jo bendradarbiai, gegužės 10 d. dalyvavo ir pasakė kalbą Sankt Gallen universitete vykusiame studijų seminare politinio saugumo klausimais. Sekančią dieną Lietuvos viceministrą pirmininką Berne priėmė Šveicarijos užsienio reikalų ministerijos politinio departamento vedėjas ambasadorius Ducrey. Užbaigę vizitą Šveicarijoje, Brazauskas ir jo bendradarbiai išvyko į Federacinę Vokietiją.

A. Brazauskas kalbėdamas spaudos konferencijoje Sankt Gallene, išreiškė įsitikinimą, kad Lietuvoje dislokuota sovietų kariuomenė dabartiniu metu nesukelia pavojaus nepriklausomybę atkūrusiai respublikai. Sovietų karinių dalinių buvimas Lietuvoje dar nereiškia, kad tie daliniai bus panaudoti prieš lietuvius, pažymėjo Brazauskas. Praėjusį antradienį sovietinių garnizonų Lietuvoje komendanto pavaduotojas įspėjo, kad ginkluotosios pajėgos galėtų intervenuoti Lietuvos politiniame gyvenime, jei įtempimas krašte padidėtų. Brazauskas, pasakęs, jog netiki galima kariuomenės intervencija, pridūrė, kad jo įsitikinimu, Lietuva tegalinti dar tris ar keturias savaites ištverti Maskvos paskelbtą ekonominę blokadą. Žurnalistų paklaustas, kas, jo nuomone, galėtų po to įvykti, Brazauskas tiktai šyptelėjo ir nieko neatsakė. *AGI/AP*

VOKIETIJOJE

K. PRUNSKIENĖ SUSITIKO SU KANCLERIU KOHLIU

Federacinės Vokietijos kancleris Kohlis ir užsienio reikalų ministras Genscheris gegužės 11 d. įvykusiame susitikime Bonnoje su Lietuvos ministre pirmininke K. Prunskiene patvirtino Vakarų Vokietijos ir Prancūzijos anksčiau iškeltą pasiūlymą, kad Lietuva laikinai įšaldytų kovo vienuoliktąją paskelbtą nepriklausomybės atkūrimo deklaraciją, tuo būdu siekiant sudaryti palankesnes sąlygas derybų užmezgimui tarp Vilniaus ir Maskvos. Prunskienė, iš savo pusės, pasakė, kad Lietuva yra pasirengusi laikinai nutraukti po kovo vienuoliktos dienos Lietuvos Aukščiausios Tarybos paskelbtų įstatymų galiojimą, ypač saugumo, sienų ir komunistų partijos nuosavybės klausimais. Kiek vėliau spaudos konferencijoje K. Prunskienė pažymėjo, jog prieš prasidedant derybom su Maskva, Lietuvai būtų labai svarbu, kad Vakarai pripažintų respublikos nepriklausomybę. Vakarai, tačiau yra įsitikinę, kad Lietuvos nepriklausomybės pripažinimas šiuo metu galėtų pakenkti Gorbačiovo vykdomai pertvarkai, sukeltų pavojų Gorbačiovo išlikimui valdžioje. Lietuva nesutinka su tokia nuomone, sakė Prunskienė, mano, jog Vakarai pervertina pavojų, kad Gorbačiovas galįs būti nuverstas. Lietuvių įsitikinimu, jis yra stipriai įsitvirtinęs valdžioje. Kazimiera Prunskienė po politinių pasitarimų Bonnoje privačiai nuvyko į Heidelbergą, o gegužės 12 d. premjerė lankėsi Vasario 16-osios lietuvių gimnazijoje, Hüttenfelde.

EX KANCLERIS BRANDTAS (SPD) PRIIMA LSPD ATSTOVUS

Gegužės 19 d., Bonnoje, SPD būstinėje buvęs kancleris Brandtas priėmė Lietuvos SDP pirmininką prof. K. Antanavičių ir Užsienio Delegatūros atstovą A. Bylaitį.

Priėmime, kuris užtruko vieną valandą, išryškėjo, kad pasikeitus politinei padėčiai Rytų Europoje ir Pabaltijo kraštuose, pasikeitė ir SPD Vadovybės pažiūros į Pabaltijo kraštų pastangas atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos.

K.T.

LANKĖSI VYSKUPAS A. VAIČIUS

Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko pavaduotojas Telšių vyskupas Antanas Vaičius iš JAV atvyko į Federacinę Vokietiją ir aplankė tarptautinės organizacijos „Kirche in Not" — Vargo Bažnyčios centrą, Koenigsteine. Iš čia vyskupas Vaičius kreipėsi į viso pasaulio tikinčiuosius, kad paremtų Lietuvos nepriklausomybės siekimus. Vyskupas pažymėjo, kad žmonės Lietuvoje, nepaisant dabartinės sunkios padėties, optimistiškai žvelgia į ateitį. Yra labai svarbu nedelsiant užmegzti dialogą su Maskva, bet dialogo negalima pradėti vieniem, reikia bent dviejų pašnekovų. Lietuvos vyskupo įsitikinimu, Vakarai be galo baiminasi, kad Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas galįs pakenkti Gorbačiovo pradėtąjai pertvarkos politikai. Greičiausiai pati Maskva siekia, kad tokia nuomonė vyrautų Vakaruose.

Vyskupas Antanas Vaičius taip pat pasakė, kad Bažnyčios padėtis Lietuvoje pastaruoju laiku yra žymiai pagerėjusi, tačiau jos veiklai plėsti nėra reikiamų priemonių. Trūksta teologinės literatūros, Šventojo Rašto knygų, katekizmų, religinių vadovėlių, nėra religinės spaudos. Katalikam skubiai reikia nuosavos spaustuvės. Nėra pakankamai lėšų naujų bažnyčių statybai ir senųjų restauravimui. Lietuvoje reikia pastatyti bent 26-ias naujas bažnyčias, iš kurių dvylika vien Telšių vyskupijoje. Tikintieji dosniai parėmė Telšių seminarijos restauravimo darbus, tam tikslui surinko apie pusę milijono rublių, bet darbai negali būti užbaigti dėl kai kurių medžiagų trūkumo. Nuo šių metų rugsėjo mėnesio Telšių seminarijoje mokysis apie 40 auklėtinių. Buvę Telšių vyskupo rūmai yra sugrąžinti Bažnyčiai, bet juos taip pat reikia restauruoti.

Tarptautinės organizacijos „Kirche in Not" įkūrėjas kunigas Warenfried van Staaten per susitikimą su vyskupu Vaičium, pažadėjo suteikti Lietuvos Bažnyčiai visokeriopą pagalbą. Už kelių savaičių organizacija numato pasiųsti į Lietuvą apie šimtą tūkstančių egzempliorių vaikam specialiai parengtų Šventojo Rašto knygų, 50 tūkstančių egzempliorių katekizmo jaunimui. Bus rūpinamasi suteikti ir materialinę pagalbą. Vyskupas Vaičius Lietuvos vyskupų konferencijos vardu pakvietė kunigą van Staaten apsilankyti Lietuvoje, betarpiškai susipažinti su Lietuvos Bažnyčios padėtimi.

VAT.R

BELGIJOJE

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSTOVAI BRIUSELYJE

Balandžio 26-29 dd. Briuselyje lankėsi Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos deputatai: Gediminas Vagnorius — AT Prezidiumo narys ir AT Ekonominės Komisijos narys, Emanuelis Zingeris — AT Užsienio Reikalų Komisijos pirmininkas ir Žydų Bendruomenės Lietuvoje pirmininkas, Egidijus Klumbys — AT Užsienio Reikalų Komisijos vicepirmininkas ir Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos pirmininkas.

Briuselio aeroruoste juos pasitiko Belgijos lietuviai su gėlėmis, inž. A. Venskus — Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos vicepirmininkas tarptautiniams reikalams ir kiti.

Lietuvos AT deputatai balandžio 27 d. buvo priimti Europos Parlamento Krikščionių Demokratų Frakcijos pirmininko d. E. Klepsch ir viso jo štabo. Plačiam pasikalbėjime buvo paliesta dabartinė Lietuvos padėtis. Lietuvos Respublikos AT keturi deputatai buvo oficialiai pakviesti dalyvauti Europos Parlamento gegužės 14-18 d. sesijoje Strasburge, kurios metu bus pateikta Krikščionių Demokratų Frakcijos nauja rezoliucija Lietuvos Nepriklausomybės klausimais.

Tą pačią dieną Lietuvos Respublikos AT deputatai buvo priimti Belgijos Užsienio Reikalų Ministro M. Eyskens, su kuriuo turėjo išsamų pasikalbėjimą.

Toliau Lietuvos Respublikos AT deputatai G. Vagnorius, E. Zingeris ir E. Klumbys buvo priimti pietums Belgijos Senato pirmininko F. Swaelen. Priėmimas buvo labai nuoširdus.

Buvo apsilankyta ir Europos Bendruomenės Komisijoje, kur įvyko pasimatymai su gen. direktorium M. Caddieux ir jo padėjėju J. Maslen.

Lietuvos Respublikos AT deputatus lydėjo ir pasimatymus suorganizavo inž. A. Venskus, talkininkavo A. Louis — KD Internacionalo (IDC) gen. sekretoriui.

Techniniuose reikaluose talkininkavo inž. A. Miknevičius, M. Kuzminskas ir J. McKenna — Katalikų ir Radijaus ir TV direktorius.

Lietuvos Respublikos AT deputatai taip pat dalyvavo IDC suruoštoj spaudos konferencijoj. Specialų interviu apie esamą padėtį Lietuvoj dienraščiui „Wall Street Journal" davė deputatai G. Vagnorius ir E. Klumbys.

Koresp.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų:

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Birželio 5-29 — Kopenhagoje įvyks Žmogaus teisių konferencija (EL. nr. 24-2059, 3 psl.).

Birželio 30 — Vasaros atostogų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttelfelde.

Liepos 22 — rugpjūčio 5 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Rugpjūčio 5-12 — XXXVII Europos lietuvių studijų savaitė Einsiedelne, Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Spalio mėnesį įvyks du didesnio masto koncertai — Bradforde ir Nottinghame. Apie tai dar informuosime.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

AUKOS SPAUDAI

J. Kvietkauskas — 4.00 sv.
Vl. Klevecka — 5.00 sv.
V. Chadauskas — 4 00 sv.
S. Lauruvėnas — 4.00 sv.
V. Vasaitis — 4.00 sv.
A. Stasaitis — 4.00 sv.
A. Galbuokienė — 5 sv.
J. Jakimavičius 4.00 sv.
P. Grenda — 10.64 sv.
V. Bundonis — 6.00 sv.
A.S. Vaivada — 10.00 sv.
E. Gerutis — 5.00 sv.
A. Gaidelis — 5.00 sv.
A. Heid — 4.50 sv.
D. Robertson — 5.00 sv.
A. Paliulis — 25.00 sv.
B. Vaskelis — 1.00 sv.
L. Čiudiškis — 4.00 sv.
V. Remeikis 4.00 sv.
P. Vencaitis — 4.00 sv.

Aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

IŠVYKA LIETUVIŲ SODYBON

Gegužės 27 d. vykstame į Sodybą. Užsirašyti galima: Lietuvių Namuose pas Vl. Veličką, o Parapijos svetainėje — pas S. Kasparą. Užsirašant sumokami kelionpinigiai 5.50 sv. asmeniui.

Nuo lietuvių bažnyčios išvažiuojama 8.30 val., o nuo Lietuvių Namų — 9.00 val. punktualiai.

PAMALDOS

Nottinghame — gegužės 24 d., Šeštinėse, 19 val., Židinyje.

Manchesteryje — gegužės 27 d., 12.30 val.

Leigh — gegužės 27 d., 16.30 val.

Nottinghame — gegužės 27 d., 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — birželio 3 d., 11.15 val., Židinyje.

Bradforde — birželio 3 d., 12.30 val.

Eccles — birželio 10 d., 12.15 val.

AUKOS LIETUVOS RAUDONAJAM KRYŽIUI

Raudonajam Kryžiui aukojo: J.M. Liudžius — 250.00 sv., V. ir M. Žemaičiai — 150.00 sv., V. Sližienė — 100.00 sv., G. Kaminskienė — 50.00 sv., O. Vaitkevičienė — 50.00 sv., V. Bubnys — 50.00 sv., A. Dziuvė — 30.00 sv.

Derby lietuvių aukos siekė 1185.00 sv.: J. ir B. Levinskai — 1000 sv., L. Valantinienė (vietoj gėlių ir vainikų mirus jos vyrui) — 80.00 sv., S. Stauskienė — 20.00 sv., A. ir M. Tirevičiai — 10.00 sv., J. Petrėnas — 10.00 sv., A. Valantinas — 10.00 sv., J. ir T. Bendikai — 10.00 sv., B. ir S. Urbonavičiai — 10.00 sv., Č. ir V. Širvydai — 10.00 sv., F. ir E. Ramoniai — 5.00 sv., K. Jogela — 5.00 sv., P. Sarapinas — 5.00 sv., K. Strakšienė — 5.00 sv., E. Vaitkevičienė — 5.00 sv.

Ligi šiol gauta aukų 2365 sv.

AUKOS AID LITHUANIA FONDUI

Iš Emilijos Didžpetrienės gautas šis laiškas: „Broliai lietuviai, siunčiu 100.00 sv. auką mano brangiai Lietuvai a.a. Aleksandro Didžpetrio vardu. Toks rimtas reikalas. Su meile tą darau. Aš, Emilija, esu 83 m. Aišku, man atrodo, per maža auka. A.a. Aleksandrui mirus daugiau sutaupyti negalėjau. Tą ką sutaupiau aukoju broliams".

Taip pat gautas laiškas iš J.K. Falkirk, Škotijos: „Siunčiu 20.00 sv. auką Aid Lithuania Fund. Nors kukli auka, bet kaip pensininkui sunku daugiau surinkti. Ateityje nežadu pamiršti. Geriausios kloties".

Aukas fondui prisiuntė: J.M. Liudžius — 250.00 sv., E. ir S. Sasnauskai 200.00 sv., V. ir M. Žemaičiai 150.00 sv., po 100.00 sv., — A. Dziuvė, S. ir B. Vaitkevičiai, N. Butkus, S. ir A.M Chotkiewicz, V. Lukšys, V. ir F. Motūzai, po 50.00 sv. Mrs. L. Kutkus, Mr. ir Mrs. Kačiušis, A. Zile (80 m. pensininkas, jugoslavas). J. Petrėnas — 20.00 sv., Mrs. B. Klimas 10.00 sv., Mrs. D.A. Osler — 5.00 sv.

Ligi šiol gauta aukų iš viso 3533.50 sv.

MANČESTERYJE

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Birželio 17 d., sekmadienį, 16 val. MLKK Komitetas ruošia Mostono kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus Išvežtųjų Minėjimą.

Dalyvaus organizacijos su vėliavomis ir bus padėtas bendras vainikas išvežtiesiems, žuvusiems už Lietuvos laisvę ir čia palaidotiems tautiečiams prisiminti.

Prašome visus gausiai dalyvauti.

MLKK Komitetas

KLUBO SUSIRINKIMAS

Liepos 1 d., sekmadienį, 16 val., MLS klubo valdyba šaukia pusmetinį visuotiną narių susirinkimą, kuriame valdyba ir Revizijos komisija padarys pranešimus ir bus svarstomi klubo reikalai.

Kvorumui nesusirinkus nustatytą valandą, susirinkimas bus atidėtas vienai valandai, o po to pravestas, neatsižvelgiant į susirinkusių narių skaičių.

Narius prašome būtinai dalyvauti.

Klubo valdyba

LONDONE

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

METINIS SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, birželio 10 d., 17 val., įvyks metinis Sporto ir Socialinio klubo narių susirinkimas, klubo patalpose 345A Victoria Park Road, London E9.

Visi klubo nariai kviečiami į susirinkimą. Balsavimo metu bus reikalingos nario kortelės, todėl prašome jas turėti su savimi.

Pagal valstybinius įstatymus kiekvienais metais klubo nariai privalo atnaujinti nario korteles. Visi, kurie dar jų neatnaujino, prašomi tai padaryti prieš birželio 1 dieną. Pagal klubo valdybos nutarimą klubo narės sulaukusios 60 metų amžiaus ir nariai — 65 metų amžiaus atleidžiami nuo nario mokesčio.

Klubo valdyba

PREMJĖRĖ K. PRUNSKIENĖ VIDEO JUOSTOJE

Lietuvos Ministrės Pirmininkės K. Prunskienės susitikimą su lietuviais Londone, šį istorinį įvykį, Bernardas H. Kasparas įrašė į video vaizdajuostę.

Gegužės 10 d. ITN (Independent TV News) pirmos valandos naujienų programoje rodė iš šios video juostos trumpas ištraukas.

Kas norėtų video juostą įsigyti, rašykite šiuo adresu: B.H. Kasparas, 32 Puteaux House, Mace Street, London E20 RF.

Video juostos kaina: 10.00 sv. Čekius rašyti B.H. Kasparas vardu.

DERBY ARKLIŲ LENKTYNIŲ LOTERIJA

33-čios Derby arklių lenktynių loterijos pelnas skiriamas Lietuvos Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje paremti.

Platintojai grąžindami loterijos bilietus atsiunčia ir aukų: Julie Balnius iš Londono — 50.00 sv., Zigmas Dailidė — 20.00 sv., P. Liesis iš Bath — 15.00 sv. Po 5.00 sv.: J. Babilius iš Herne Bay, J. Stonkus iš Derby, P.A. Baltaragis iš Thatchem, K. Straškienė iš Derby, V. Jasaitis iš Bedford ir A. Petkevičius iš Wolverhampton.

Padėka visiems aukotojams, o taip pat visiems kurie laiškus užbaigia su linkėjimais: Tegyvuoja Laisva Lietuva!.

S. Kasparas, *Loterijos vedėjas*

LONDONO JAUNOS ŠEIMOS

Kovo 21 d., Our Lady of Lourdes bažnyčioje, Cambridge Park, Wanstead, aukso žiedus sumainė Stasys Kačinas jr. su Karolina Jane Prendy. Jaunasis Stasys ilgus metus skautavo su Anglijos Rajono skautais, dalyvavo vasaros stovyklose.

Ggeužės 12 d., Our Lady of the Visitation bažnyčioje, Greenford, sumainė aukso žiedus Marija Danutė Briedytė su Peter Anthony Teah. Jaunoji Marija Danutė yra „Lietuvos" tautinių šokių grupės šokėja.

Abiem jaunom šeimom linkime laimingo vedybinio gyvenimo.

LIETUVIS BBC TV PROGRAMOJE

B.H. Kasparas per paskutinius 6 mėnesius du kartus dalyvavo Peter Sisson vedamoje bėgamųjų aktualijų „Question Time" BBC TV programoje. (Paskutinį kartą — balandžio 26 d.). Abiem atvejais pirmieji klausimai buvo H.B. Kasparo.

STEVE (STEPONAS) SONGAILA BRITŲ SAVIVALDYBIŲ TARYBOS RINKIMUOSE

Harringey (Londone) miesto savivaldybės tarybos narių rinkimuose, Alexandra apylinkėje, dalyvavo konservatorių partijos kandidatas Steve-Steponas Songaila. Rinkimus jis pralaimėjo darbiečių partijos kandidatui tik 57 balsais. Steve-Steponas Songaila surinko 1233 balsus, o darbietis — 1290. Linkime jaunajam Songailai per kitus rinkimus tapti tarybos nariu.

S. Songaila yra Sporto ir Socialinio klubo baro komiteto pirmininkas. Gegužės 10 d. BBC (Question Time) programoje iškėlė piliečių mokesčių (Community Tax) klausimą.

BOLTONE

PABALTIEČIAI SUSITIKO SU SAVO PARLAMENTARU

Gegužės 11 d., latvių klube, Boltono pabaltiečiai susitiko su Tom Sackville, Boltoną atstovaujančiu britų parlamentaru. Lietuvius šiame susitikime reprezentavo jų pirmininkas H. Vaineikis. T. Sackville, senas pabaltiečių draugas, painformavo apie tai kas dedasi britų parlamente ir apie savo susitikimus pabaltiečių reikalais su M. Thatcher, o pabaltiečiai — savo baimę ir viltis. Įspūdis tačiau susidarė, kad nei Lietuva, nei Latvija bei Estija, didelio užtarimo iš Britanijos ministrės pirmininkės tikėtis negali ir atrodo, kad ji ir prezidentas Bushas yra pasirengę palaikyti Gorbačiovą bet kokia kaina.

Tom Sackville neseniai buvo pakeltas į atsakingojo iždininko (Treasury Whip) pareigas.

Susitikimas buvo baigtas kukliomis vaišėmis.

BRADFORDE

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS

Gegužės 6 d. Motinos dienos minėjimą atidarė, po kultūrinių reikalų vadovo Prano Vasio-Vasiliausko mirties, tas pareigas perėmusi Irena Gerdžiūnienė ir pasveikinusi gausiai susirinkusius, paskaitai pakvietė iš Nottinghamo Genovaitę Aleknavičienę.

Paskaitininkė išskirtinai pabrėžė lietuvės motinos pasišventimą bei pareigingumą globojant lietuvišką šeimą, kuri yra ir mūsų tautos pagrindas. Lietuvės motinos nuolatinėmis pastangomis išlaikė lietuvių tautą gyvą sunkių šimtmečių eigoje. Paskaita, papuošta poezija, tai ištisa išsakyta psalmė lietuvei Motinai.

Meninę programą išpildė populiarioji ir talentinga Nottinghamo „Rūta": Genovaitė Aleknavičienė, Brigita Bishop ir Vaclovas Aleknavičius. Padainavo čia negirdėtų, Lietuvoje sukurtų, 14 dainų. Įterpta ir jumoro gabaliukų.

Paskaitininkei ir dainininkams įteikta gėlių. Taip pat apdovanotos visos minėjime dalyvavusios mamytės gėlėmis ir raštiškais sveikinimais.

Klubo valdybos pirmininkas V. Gurevičius išreiškė nuoširdžią padėką paskaitininkei ir „Rūtai", ir klubo valdybos bei narių vardu pasveikino klubo sekretorių ir DBLS Bradfordo skyriaus pirmininką Stasį Grybą, kaip tik švenčiantį 65 metų amžiaus jubiliejų.

Minėjimas baigtas giesme „Marija, Marija".

Pasivaišinta tortu ir I. Gerdžiūnienės paruoštais užkandžiais ir kavute.

PABALTIJO TAUTŲ KOMITETAS

Daugel metų Bradforde sėkmingai veikia Pavergtų Tautų komitetas atstovaują šešioms tautybių grupėms.

Paskelbus Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę, kilo idėja sudaryti Bradforde šių trijų tautų — Pabaltijo Komitetą.

Gegužės 7 d. sudarytas komitetas iš 8 asmenų: (latvis) G. Thomsonas — pirmininkas, A. Traška — vicepirmininkas ir S. Grybas — kultūriniams reikalams.

A-tas B.

DERBYJE

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė (sąskrydis) įvyks Derbyje rugsėjo 8 d. Sąskrydžio ruošimu rūpinasi Derbio skyrius CV globoje.

KAM ĮDOMU IR VERTINGA?

Lietuvoje vykstantieji įvykiai yra plačiai garsinami britų spaudoje, radijo ir TV. Angliškai kalbantieji asmenys norėtų bendrai su lietuviais dirbdami padėti Lietuvai ir lietuviams Tėvynėje. Jeigu toks bendradarbiavimas su vietiniais būtų jums įdomus, kviečiame birželio 2 d. (šeštadienį), susirinkti 13.30 val. Lietuvių Namuose, Londone, su tikslu sudaryti (arba atgaivinti buvusią?) Anglo-Lithuanian Friendship Society. Norintieji daugiau informacijų prašomi paskambinti Nijolei: 071-727 2470.

Iniciatoriai

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR LIETUVIŲ NAMŲ TEL. NR. 071-727 2470

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS 071-221 6164

PASAULYJE

Nusiginklavimui pasikeitė sąlygos

Sovietų Sąjunga ir Vakarai siekia sumažinti apsiginklavimui skiriamas sumas, kad galėtų, ypač Sovietų Sąjunga, pagerinti žmonių materialines sąlygas. Tačiau sovietai reikalauja nusiginklavimui kitų sąlygų, jie sako, kad jie negali nusiginkluoti tomis pačiomis sąlygomis, kurios buvo statomos prieš Varšuvos pakto sugriuvimą. Dar labiau sovietų gynybos strategija pasikeistų, jeigu Vokietijai susivienijus, jiems reikėtų iš Rytų Vokietijos išsikraustyti. Vokietijos susivienijimas kelia susirūpinimo ir Europos valstybėms. Po karo Vokietija prarado daug žemių savo kaimynams, nors dabar Vokietijos politikai griežtai atsisako kalbėti apie valstybės sienų reviziją, bet nėra garantijų, kad taip bus ir ateityje.

Varžybos Maskvoje

Pabaltijo kraštų noras atsiskirti nuo Sovietų Sąjungos, persimetė ir į didžiausią — Rusijos Federaciją, kurioje gyvena 150 milijonų žmonių. Naujai išrinktas Liaudies Deputatų Kongresas, kuris susideda iš 1068 deputatų, karštai ginčijosi dėl per lėto reformų vykdymo ir kritikavo M. Gorbačiovą. Ypač aktyviai pasireiškė Gorbačiovo kritikas Boris Jelcinas, kandidatas į Rusijos Federacijos prezidentus, kuriam labai priešinosi kitas kandidatas į prezidentus Aleksander Vlasov, dabartinis respublikos premjeras.

Gorbačiovas taip pat turi rūpesčių ir su kariškiais, kuriems nusiginklavimas reiškia tarnybų netekimą. Kariuomenė nenori išsikelti iš Rytų Europos, sakydami, kad jiems pasitraukus susilpnės gynybos pozicijos, o be to, nenori prarasti gero gyvenimo užimtuose kraštuose. Sovietų kariuomenės vadas Lietuvoje net reikalauja, kad būtų sutvarkytas vietinis nacionalistinis judėjimas. Blogiau yra Latvijoje ir Estijoje, kur didelės rusų kolonijos demonstruoja prieš nepriklausomybę, paskelbusius tų kraštų parlamentus, norėdamos išprovokuoti įvykius, kuriuos kariuomenė turėtų nuslopinti ir įvesti karinę valdžią.

Maskva kaltina Izraelį

Sovietams pradėjus laisviau išleisti žydus iš Rusijos, Izraelyje paaštrėjo santykiai tarp vietinių arabų ir naujai atvykusių žydų, kurie apsigyvena arabų žemėse. Egipto prezidentas Hosni Mubarak lankydamasis Maskvoje ir M. Gorbačiovas tokį Izraelio elgesį pasmerkė. Izraelis teisinasi, kad turi naujuosius ateivius kur nors apgyvendinti.

Liūdna Rytų Europos padėtis

Amerikos CIA (žvalgybos tarnyba) pranašauja, kad išsilaisvinusiom Europos valstybėm gresia bedarbė ir didėjanti infliacija ir kad blogas ekonominis gyvenimas ir vis didėjantis skurdas gali sustabdyti tuose kraštuose demokratizacijos procesą bei ekonominio gyvenimo pagerėjimą. Apleista žemdirbystė, pasenusi pramonė ir stoka patyrimo gali tuose kraštuose sukelti neramumus ir privesti prie revoliucinių pasikeitimų.

Jau dabar, sakoma, tuose kraštuose padidėjo kriminaliniai nusikaltimai. Pašalinus komunistus, policijos pareigūnai nustojo savimi pasitikėjimą ir norą veikti, jie yra žmonių nemėgiami, nes žmonės juos laiko tokiais, kokie buvo komunistai. Laisvėjimo metu buvo paleista daug kalinių, nežiūrint to, kad jų tarpe buvo ir tikrų kriminalinių nusikaltėlių, kurie dabar užsiima savuoju amatu ir yra geriau apsirūpinę negu policininkai. Taip pat sugriuvo slaptosios policijos tinklas.

Vėl Demjenjuko byla

Izraelio teismas pradėjo svarstyti ukrainiečio Demjenjuk apeliaciją. Jis yra kaltinamas buvęs garsiosios Treblinka (Lenkijoje) žydų žudymo stovyklos pareigūnas, pravadintas Jono Baisiojo vardu. Jis buvo teismo rastas kaltu ir nubaustas mirties bausme, bet jis sako esąs ne tas žmogus ir todėl — nekaltas.

Britanijos TV rodė valandą trukusią dokumentinę filmą apie Demjenjuką ir žiūrovams tikrai paliko daug abejonių dėl to ukrainiečio tariamos kaltės. Jo apkaltinimas buvo grindžiamas kelių liudininkų parodymais ir stovyklos asmens dokumentu, kurį pristatė buvusi sovietų NKVD. Tą dokumentą specialistai pripažino suklastotu, o taip pat abejojama, ar po 40 metų liudininkai neklysta atpažindami asmenį. TV buvo rodomas pasikalbėjimas su moteriške, pas kurią Jonas Baisusis ateidavo nusipirkti vodkos ir nakvoti. Ta moteriškė griežtai pareiškė, kad sprendžiant iš nuotraukos, Demjenjuk nebuvo tas asmuo.